

► Twee agenten logen bewust over het uitdelen

van een kopstoot

Vertrouwen in politie loopt een deuk op

Kunnen we agenten nog vertrouwen? De uitspraak van de rechter dat twee agenten 'doelbewust' hebben gelogen over een arrestatie van een 41-jarige garagehouder, roept deze vraag op. Het incident raakt het beeld dat mensen hebben van de politie. Op straat, maar ook in de rechtszaal.

Adrienne de Koning
Rotterdam

Beelden hebben hem gered. Alleen dankzij de beveiligingscamera's bij zijn bedrijf en filmpjes van omstanders kon Rotterdammer Atik Samur bewijzen dat het verhaal dat twee agenten over hem op papier hadden gezet, niet klopte.

„Het is slechts aan de camera's te danken dat hij zijn onschuld heeft kunnen aantonen”, zei de rechter dinsdag in een explosieve uitspraak. Haast nooit worden de verklaringen van agenten zo van tafel geveegd. „Zij lijken doelbewust onwaarheden te hebben vermeld om de werkelijk gang van zaken te maskeren.”

De 41-jarige garagehouder is niet de eerste en zal niet de laatste zijn die dankzij camerabeelden alsnog zijn gelijk krijgt. De ervaren strafrechtadvocaat Frank van Ardenne kan zich nog een strafzaak uit 2010 herinneren waarin na het zien van de camerabeelden bleek dat het verslag van een politiemedewerker over die beelden niet klopte. Op de beelden was helemaal niet te zien dat de verdachte had geschopt en geslagen, zoals in het proces-verbaal (het officiële verslag van wat een politieambtenaar heeft gezien of gehoord, red.) stond.

Rellen

Net als toen vindt Van Ardenne ook nu dat er geen enkele twijfel zou mogen bestaan over wat agenten op papier zetten. Dat verdachten niet afhankelijk moeten zijn van wel of geen camera's in de buurt. „Bij rel-

len, bij fraude, bij geweld, in alle gevallen moet de rechter er blind op kunnen varen dat wat er op papier staat, de waarheid is. Zo niet, dan tast dat het hele systeem aan én het vertrouwen in de politie. Niet alleen in de rechtszaak zelf, maar ook bij het strafrecht in zijn geheel. De recente uitspraak van de rechter is opnieuw een belangrijk signaal dat

Liegen in een proces-verbaal om iets te verbloemen is een echte doodzonde

– Jair Schalkwijk

dit echt niet kan.”

Het zijn woorden die ook Jair Schalkwijk, projectleider van Controle Alt Delete, gebruikt. Deze organisatie zet zich in tegen racisme en buitensporig geweld door de politie. „Liegen in een proces-verbaal om racisme of geweld te verbloemen, is een echte doodzonde. Het is belangrijk dat wij als samenleving ervan op aan kunnen dat de politie niet liegt. Ons hele systeem is hierop gestoeld. Dit zou de politie niet moeten accepteren”, zegt Schalkwijk.

De Rotterdamse politie stelt, in de zaak rond de arrestatie van de garagehouder, dat na het verschijnen van een eerste filmpje op sociale media direct duidelijk was dat er 'ruimte zat' tussen het proces-verbaal en de beelden. De kopstoot

▲ De rechter moet er blind op kunnen varen dat een agent de waarheid opschrijft, stelt strafrechtadvocaat Frank van Ardenne. FOTO:HOLLANDESHOOGTE/ANP

werd na intern onderzoek als proportioneel, maar 'niet professioneel' gezien.

Uiteindelijk veroordeelde de rechter de agent tot een boete van

250 euro voor mishandeling.

De politie nam geen maatregelen tegen de agent, die het gebruikte geweld direct meldde en altijd heeft aangegeven dat hij 'naar eer en geweten' zijn verhaal over het incident heeft opgeschreven. „Maar als je doelbewust hebt gelogen, zoals de rechter stelt, dan hoor je niet thuis op straat”, meent Schalkwijk.

Hij verwijst ook naar het incident

in Dordrecht eind 2020. Onlangs maakte politiechef Fred Westerbeke excuses voor racisme nadat geweld direct meldde en altijd heeft aangegeven dat hij 'naar eer en geweten' zijn verhaal over het incident heeft opgeschreven. „Maar als je doelbewust hebt gelogen, zoals de rechter stelt, dan hoor je niet thuis op straat”, meent Schalkwijk.

Dat de Rijksrecherche nu onderzoek doet naar het opmaken van de

processen-verbaal door de twee Rotterdamse agenten, juicht Controle Alt Delete toe. „De Rijksrecherche moet ook kijken of het interne onderzoek dat de politie deed, op orde was”, meent de woordvoerder. De garagehouder heeft verder aangifte gedaan van valsheid in geschrifte.

De recente incidenten tasten het vertrouwen in de Rotterdamse po-

litie aan. Dat bleek ook na eerdere incidenten. Bureau Beke deed in het najaar van 2020 onderzoek naar welk beeld Rotterdammers hebben van de bejegening door de politie, in opdracht van de burgemeester, politiechef en hoofdofficier. Opvallend: bij ruim vijfhonderd straatinterviews had één op de vier Rotterdammers een negatief beeld. Dit waren met name jonge mannen

met een andere culturele achtergrond.

Bij het onderzoek bleek recent nieuws het beeld dat mensen van de politie hebben, te veranderen. Zo lag ten tijde van het Beke-onderzoek de Rotterdamse politie onder vuur vanwege de racistische appjes die agenten in de appgroep met de naam Jan Smit met elkaar deelden.

Anti-overheid

„Dit bleek van invloed op hoe Rotterdammers over de politie denken”, zegt onderzoeker Jos Kuppens van Beke. „Ook dit nieuws zal waarschijnlijk invloed hebben.” Deze uitspraken van de rechter 'dragen bij de burger niet bij aan het vertrouwen in de politie'. „En er is al veel wantrouwen van bepaalde groepen, die anti-overheid en anti-politie zijn.”

Dit heeft gevolgen voor de agent op straat. Wie wordt aangesproken, kan agenten ervan betichten dat zij leugens opschrijven. Een valse start van een gesprek. „Agenten hebben hier last van. Bij het aanhouden van een verdachte, maar ook als omstanders zich er mee bemoeien. Weet dat het werk van de politie altijd moeilijk is. Ze komen niet om een bloemetje te brengen, maar spreken je aan als er iets aan de hand is. Maar een burger wil niet altijd aangesproken worden. Als die een grote mond teruggeeft, kan het zo hoog oplopen.”

Naar eer en geweten

Maarten Brink van politiebond ACP benadrukt dat Rotterdammers moeten weten dat agenten hun werk 'naar eer en geweten doen'. „Je ziet nu op sociale media dat 'de politie' wordt aangesproken, dat is niet terecht. Natuurlijk worden er weleens fouten gemaakt, ook door de politie, maar je kunt niet alle 60.000 medewerkers van de Nederlandse politie één incident verwijten.”

De politieke partij Denk heeft voor vandaag een spoeddebat aangevraagd met de burgemeester in de Rotterdamse gemeenteraad.